

Lehallgatásvédelem az üzleti szférában 3. rész

A lehallgatóberendezések technikai sokfélesége azzal jár, hogy egy-egy fejlett berendezés különleges megoldások segítségével kijátszhatja ezt vagy az ellenőrzési eljárást. Valamennyi kikerülésére azonban nincs mód, sőt az egyik irányban kimagaslóan teljesítő eszközök gyakran egy másik ellenőrzési módszerrel könnyedén felfedhetők. Ezért nem lehet eléggé

hangsúlyozni, hogy csak az eszközök és módszerek komplex, együttes alkalmazása vezethet sikerre és nyújthat kielégítő biztonságot.

Nem szabad megfeledkezni arról, hogy az általános fizikai biztonságot érintő rendszabályok és intézkedések teremtik meg a speciális védelmi eszközök alkalmazásának feltételeit. Mint már korábban említettük, a lehallgatóberendezések telepítése és üzemeltetése többnyire igényli a védett területre történő egyszeri vagy ismételt bejutást, és gyakran a környezetben való tartózkodást is. A biztonsági szabályok éppen úgy hátráltatják a lehallgatóberendezés telepítését és üzemeltetését, mint a technikai ellentévékenység különleges eszközei. Továbbá a biztonsági rendszer által rögzített adatok alapvető fontosságúak lehetnek egy lehallgatóberendezés megtalálását követő vizsgálat során is.

Korunk „hatékony” irodája mindinkább bérelt irodaházban van, bejárata gyakran egy közös folyosóról nyílik. A szomszédos, alsó, felső irodákat idegenek használják, az irodában 5–15 fő dolgozik, és esetenként ott fogadják az ügyfeleket. Az IT rendszert, de legalább a kábeleket bérlik, továbbá a takarítástól az irodaszer-ellátásig minden nem profilba vágó feladatot külső cég végez.

Ilyen környezetben teljesen felesleges lehallgatásvédelemmel foglalkozni. A biztonság megteremtését az általános rendszabályok és munkaszervezés átalakításával kell kezdeni. Nem tagadható, hogy a bevezetendő intézkedések némelyike növeli a költségeket és rontja a hatékonyságot, de többségük inkább csak kezdeti kényelmetlenséggel jár.

Ezt az árat azonban minden egyes, bizalmas adatokat kezelő cégnél meg kell fizetni. Mindaddig nincs értelme a technikai ellentévékenység speciális eszközeivel foglalkozni, amíg az általános biztonsági követelmények szerint nem sikerül átalakítani a működést.

Lehallgatásvédelem az üzleti szférában

VÉDETT TÁRGYALÓ

Az előzőekben áttekintettük a lehallgatásvédelem eszközeit. Azt is igyekeztünk bemutatni, hogy valós védeltséget csak a folyamatos, komplex ellentevékenység eredményezhet, ami aprólékos és időigényes munka. Mindezen ismeretek birtokában nézzük meg, milyen reális lehetőség van az ellentevékenység hatékony megszervezésére a való életben!

Rövid vizsgálódás után is komoly problémákkal fogunk szembesülni:

- ▶ A védendő helyiségek építészeti és elektromos kialakítása, valamint berendezése ritkán felel meg a védettség követelményeinek. Az esetek többségében faburkolat, álmennyezet, álpadló, rengeteg bútor és vezeték kínál lehetőséget a lehallgatóberendezés rejtett telepítésére.
- ▶ A helyiségek többsége hemzseg a legkülönbözőbb irodatechnikai, audiovizuális és más elektromos berendezésektől, amelyek ellenőrizhetősége igencsak kétséges és kezelhetetlenül időigényes.
- ▶ A beléptetés rendje, a belépők köre, a még egyébként jól szervezett biztonsági rendszer mellett is sokkal lazább, mint ami védelem szempontjából kívánatos lenne.
- ▶ A valós idejű, rejtett ellenőrzés technikai feltételei nehezen alakíthatók ki.
- ▶ A védett terület használói számára a rendszeres ellenőrzések és a bevezetendő biztonsági intézkedések a túrés ingerküszöbnél sokkal több kellemetlenséget és korlátozást jelentenek. Senki sem viseli el szívesen, hogy mondjuk havi rendszerességgel technikai ellenőrzés címén megjelenik valaki, és áttúrja bizalmas üzleti iratait, személyes használati tárgyait.

Mivel a védett terület használói rendszerint az adott intézmény vezetői közül kerülnek ki, a kényelmetlen korlátozó rendszabályok elfogadtatása még nehezebb. A kellemetlenségek könnyen az egész ügy vesztét okozhatják, a fürdővízzel kiöntve a gyereket (esetleg a biztonsági vezetőt) is.

A lehallgatásvédelem jogos követelményei, a helyiségek normális használhatósága és a felhasználók kényelmi szem-

pontjai között feloldhatatlan ellentmondás feszül. Az elfogadott munkahelyi szokások, kényelmi funkciók mellett a lehallgatás elhárítása, magas biztonsági szinten, aligha valósítható meg.

Az ellentmondás feloldására megoldást csak védett tárgyaló kialakítása jelentheti. Ezt a helyiséget csak a különösen fontos és bizalmas jellegű tárgyalások idejére veszik igénybe, ezért a használatukkal járó korlátozások nem okoznak olyan mértékű kényelmetlenséget, ami miatt alkalmazásuk elfogadhatatlanná válna. Kialakításakor és a használatukra vonatkozó szabályok megállapításakor viszont teljes mértékben érvényesíteni lehet a biztonsági követelményeket. A védett tárgyaló használati joga beosztáshoz köthető, vagy a tárgyaláson érintett adatok minősítése alapján kötelezően előírható.

A védett tárgyaló helyének kiválasztásakor a biztonsági megfontolásokon túl vegyük figyelembe a felhasználók szempontjait is. Semmit sem ér a ragyogóan megépített tárgyaló, ha túl messze van, vagy használatra olyan körülményes, hogy inkább mindenki elkerüli. A tárgyaló kialakításakor célszerű minden potenciális veszélyforrást kiiktatni, az épületgépészeti megoldásokat és a burkolatokat a biztonsági szempontok figyelembevételével megvalósítani. A bútorzat legyen egyszerű, könnyen ellenőrizhető. A legszigorúbban korlátozandó az elektromos berendezések és vezetékek használata. A védelmi rendszer elemeit a tárgyaló kialakításával egyidejűleg célszerű telepíteni, megteremtve a valós idejű ellenőrzés lehetőségét is. A védett tárgyaló csak akkor érheti el célját, és nyújthat valódi védelmet a bizalmas megbeszélések számára, ha használatát a felhasználók

elfogadják, szükségesnek tartják, és vállalják az ezzel járó kisebb kötöttségeket, kényelmetlenségeket. Hogy ez így legyen, a tárgyalót integrálni kell az intézmény biztonsági rendszerébe. Ez egyaránt vonatkozik a szervezet biztonsági előírásaira, a felhasználók oktatására és az üzemeltetés technikai feltételeinek megteremtésére.

A védett tárgyaló használatának bevezetése természetesen nem jelentheti a többi helyiség ellenőrzéséről való teljes lemondást. Még optimális vezetői együttműködési készség esetén sem számolhatunk azzal, hogy a bizalmas információk kizárólag a védett tárgyalóban hangzanak el.

Korlátozott technikai megelőző tevékenység tehát a helyiségek bizonyos hányadában továbbra is fenntartandó. Szintjét és a lehetőségeit a helyi körülmények határozzák meg. Ez eltérő biztonsági szintek kialakítását jelenti, amiről a helyiségek használói pontosan és ismételtén tájékoztatni kell.

A védett tárgyaló kialakításával és a biztonsági szempontból kényes irodák rendszeres ellenőrzésével **hármass felosztást** kapunk:

- ▶ A **közönséges irodahelyiségek** védelmét kizárólag a vállalat általános biztonsági szabályain keresztül erősíthetjük. Ilyenek az ügyfelek és saját dolgozók mozgását korlátozó beléptetőrendszer, a videomegfigyelés, a helyiségek zárasi rendje és a kulcsokhoz való hozzáférés, a takarítás rendszere, az élőerős őrzés, az informatikai hálózat vezetékezésének és eszközeinek védelme, a dolgozók és a biztonsági személyzet oktatása stb.
- ▶ Az **emelt biztonsági szintű helyiségek**

ben a védelmet, a rendszeresen ismételt ellenőrzésen túl, a védett tárgyalókra vonatkozó követelmények lehetőség szerinti megvalósításával érhetjük el. A fokozott védelmet szolgálhatja szigorított beléptetési és üzemeltetési rend bevezetése, és a soron következő felújítás alkalmával lehetőség nyílna bizonyos kedvezőbb épületgépészeti, belsőépítészeti megoldások alkalmazására. Jelentősen csökkentheti a lehallgatóberendezés beépítésének lehetőségét és az ellenőrzés időigényét a felesleges, használaton kívüli vezetékek és berendezések eltávolítása is.

- ▶ A harmadik és **legmagasabb biztonsági szintnek megfelelő védelmet** pedig az előbbieken ismertetett védett tárgyaló képviseli.

SZERVEZÉSI KÉRDÉSEK

Az eddigiekből talán már látszik, hogy a lehallgatásvédelem a mozifilmekben látottaknál jóval professzionálisabb felkészültséget igénylő tevékenység. Sajátos jellege miatt némi izgalommal vegyes romantika is kötődik hozzá. Ezt kihasználva több gyártó és forgalmazó ajánl zsebméretű poloskadetektort. Ezt a tárgyaló személy folyamatosan magánál tarthatja, és figyelheti jelzéseit.

Mi, gyakorlati megfontolások alapján, nagyon komolyan óvunk minden biztonsági szakembert attól, hogy a vállalati vezetőknek ilyen eszközt ajánljon. Gondoljunk csak bele a lehetséges végkifejletbe! A jó szándékú, de hozzá nem értő vezető zsebében a tárgyalás közben egyszer csak jelez a készülék. Mik a lehetőségek? Hisz a készüléknek, és megszakítja a tárgyalást, de legalábbis komoly kétségei ébrednek tárgyalópartnere tisztességében. Pedig lehet, hogy csak az utcán állt meg egy taxi, avagy a biztonsági őr rádiózik a folyosón, azért jelez a műszer. A másik lehetőség, hogy a tárgyaló mégsem hisz a riasztásnak, és folytatja a tárgyalást, vállalva az érzékeny információk kiszivárgásának kockázatát.

De akkor meg mi szükség van a műszer alkalmazására, ha úgysem hiszünk neki? Nincs igazából jó választás, és erre a felhasználó is rádöbben az első eset után. A technikai ellentevékenység a szakemberek dolga. Ha igazán fontos a tárgyalás, akkor

szervezzük meg a technikai elhárítást, amit olyan személy végezzen, aki rendelkezik a rádiófrekvenciás detektor riasztásának ellenőrzéséhez szükséges ismeretekkel és eszközökkel, illetve teremtsünk olyan körülményeket, hogy ennek elvégzésére feltűnés nélkül legyen lehetősége. Ha meg mégsem annyira fontos, hagyjuk az egészet.

A lehallgatásvédelem kialakítása megoldható külső cég bevonásával vagy saját eszközpark beszerzésével, amit a cég biztonsági személyzete üzemeltet. A külső erők bevonása ellen két érv is szól. Egyrészt a technikai ellenőrzést végző személyek a vállalati felsővezetők irodájában huzamos ideig, gyakorlatilag ellenőrizhetetlenül dolgoznak. Ez a legszigorúbb biztonsági követelményekkel jár, ami külső személyek esetén nehezen teljesíthető. Másrészt a lehallgatásvédelem a vállalatbiztonsági rendszer eleme, amely magas színvonalra folyamatos tevékenységgel érhető el, ráadásul a vezetők igényei szerint gyakran válhat szükségessé azonnali intézkedés (pl. egy váratlan tárgyalás biztosítása). Ez külső erőkkel nehezen valósítható meg.

Bár sok helyen találkozhatunk vele, **külső cég igénybevétele csak egyes rendezvények biztosítására, egyszeri ellenőrzések elvégzésére, esetleg saját erők kiegészítésére javasoljuk felhasználni.**

Találkozhatunk olyan ajánlattal is, amelyben különböző szervizműszereket (pl. spektrumanalizátort) javasolnak **technikai ellentevékenység** céljára. Ezekkel a berendezésekkel a nap mint nap csak ilyen feladatokkal foglalkozó szakemberek, tudásuknak és tapasztalatuknak hála, kiváló eredményeket érnek el. Ne feledjük azonban, hogy a vállalat biztonsági rendszerében a lehallgatásvédelem csak az egyik terület. Általában az elhárító eszközök kezelői csak időszakosan foglalkoznak ezzel a tevékenységgel. A hiányzó különleges ismereteket a célműszerekbe épített intelligencia pótolhatja. Ezért a magassabb árú ellenére a biztonsági szakembereknek inkább **speciális célműszerek** beszerzése ajánlható.

Végezetül beszéljünk két dologról, ami nincs. A lehallgatásvédelmi szakemberek, de talán még inkább a filmekben nevelkedett laikusok, természetesen olyan elhárí-

tóberendezést szeretnének, amellyel belépve egy helyiségbe (esetleg be sem lépve oda) automatikusan jelzi, hogy telepítettek-e lehallgatóberendezést ott vagy sem. Filmeken általában egy nagy piros és zöld lámpát is felszerelnek, hogy a néző azonnal láthassa a „vizsgálat” eredményét.

Bármely prospektus vagy szakértő állítja is, hogy az ő általa ajánlott készülék az egyedül üdvözítő és univerzális, nincs minden lehallgatóberendezés felderítésére alkalmas készülék, legyünk óvatosak! Az előzők alapján már talán kiderült, hogy ilyen berendezés létrehozása teljes képtelenség. A megfigyelőeszközök eltérő működési elvből adódóan más-más domináns védekezési ponton lehetséges felfedésük, ezért sajnos **az univerzális és automatikus felderítőeszköztől le kell mondani.**

Viszont maradnak a megelőző rendszabályok, az aprólékos és szerteágazó felderítőmunka, amivel lehetséges áruló jegyek után kutatva, következetesen végigellenőrizve a védekezési pontokat maximális esélyünk van a sikerre.

Ezzel az utolsó mondatral már át is tértünk a másik dologra, ami nincs, ez pedig az **abszolút biztonság**. A védett terület bármilyen alapos átvizsgálása után sem jelentheti ki egyetlen szakember sem, hogy ott rejtett megfigyelőeszköz nincs telepítve. A megfelelő végkövetkeztetés csak az lehet, hogy lehallgatóberendezés jelenlétét nem észlelte.

Az ellentevékenység során célszerűbb valószínűségről és biztonsági szintekről beszélni. A védett terület adottságai, az ellentevékenység mélysége, a ráfordított anyagi és szellemi erőforrások, érvényesíthető rendszabályok és egyéb körülmények hatására az elérhető biztonsági szint széles határok között mozog.

A másik oldalról vizsgálva pedig az információ értéke, az ellenérdekelt fél felkészültsége és elszántsága alapján a fenyegetés is hasonlóan eltérő erősségű. **Itt is érvényes a biztonságtechnika alaptétele, a ráfordításnak arányban kell állnia a kockázattal.** Az alábecsült kockázat lappangó veszélyforrást jelent, a túlbecsült pedig kibővített pénz. Az igazi feladat tehát a helyes arányok megtalálása.

Dr. Töltési Imre

műszaki igazgató – Carinex Kft.